

KÜNGÖS KÖZSÉG

TELEPÜLÉSKÉPI RENDELET

VÉLEMÉNYEZÉSRE ELŐKÉSZÍTETT ANYAG

Megbízó

Küngös Község Önkormányzata
Szabó Gergely Attila Polgármester
8162 Küngös, Kossuth Lajos u.30.

Készítette:

Bogdán László települési főépítész

KÜNGÖS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZAT KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK .../2017. (... ..) ÖNKORMÁNYZATI RENDELETE A TELEPÜLÉSKÉP VÉDELMEÉRŐL rendelet tervezet

Küngös Község Önkormányzat Képviselő-testülete a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény 12. § (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 23. § (5) bekezdés 5. pontjában és az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 57. § (2)-(3) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva, a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet 43/A.§ (6) c) pontjában biztosított jogkörében eljáró Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság, Veszprém Megyei Kormányhivatal Kormány megbízotti Kabinet, Miniszterelnökség és Nemzeti Média- és Hírközlési hatóság véleményének kikérésével és a partnerségi egyeztetés szabályainak megfelelően a következőket rendeli el:

1. Értelmező rendelkezések

1.§ (1) E rendelet alkalmazása során:

- 1) **Áttört kerítés:** az a kerítés, amelynek a közterület felőli merőleges vetületének összes felülete legalább 50%-ban átlátható.
- 2) **Cégtábla:** vállalkozás azonosítására, általában nevének, címének, elérhetőségének, tevékenységének, nyitva tartásának közlésére szolgáló, a vállalkozás székhelyének, telephelyének bejáratánál, a homlokzat síkjában vagy kerítésen elhelyezett - egyéb áru, szolgáltatás megjelenítést nem tartalmazó - felirat, feliratot tartalmazó tábla.
- 3) **Egyéb grafikai elem:** A vállalkozással kapcsolatos egyéb információ, adatközlés, grafikai elem.
- 4) **Értékvizsgálat:** a vonatkozó kormányrendeletben foglaltakon túl, a helyi védelem megalapozását szolgáló, építészmérnök, településmérnök, műemlékvédelmi szakmérnök szakképzettséggel rendelkező személy, szervezet által készített olyan szakvizsgálat, amely feltárja és részletesen meghatározza a ténylegesen meglévő, a település szempontjából annak minősülő értéket, amely védelemre érdemes.
- 5) **Helyi védett épület:** helyi egyedi védelem alatt álló épület, amely a hagyományos településkép megőrzése céljából, továbbá építészeti, településtörténeti, helytörténeti, régészeti, művészeti vagy ipartörténeti szempontból jelentős alkotás.
- 6) **Helyi védett műtárgy:** helyi egyedi védelem alatt álló műtárgy, amely a hagyományos településkép megőrzése céljából, továbbá építészeti, településtörténeti, helytörténeti, régészeti, művészeti vagy ipartörténeti szempontból jelentős alkotás.
- 7) **Közösségi célú hirdetés:** kizárólag közérdekű információt nyújt, a közösségi tájékoztatást szolgálja, mely például közintézményekhez, kulturális, - sport rendezvényekhez, közszolgálati felhívásokhoz, építészeti, - természeti vagy kulturális értékek ismertetéséhez kapcsolódik.
- 8) **Tájba illeszkedés:** a tájban elhelyezésre kerülő építményeknek vagy befolyásolt építmény együtteseknek a természeti/művi (mesterségesen kialakított) táji adottságokhoz funkcionális, ökológiai és esztétikai értelmű igazítása, amely az összhang megteremtését célozza, amit környezeti állapotadat igazol.
- 9) **Védelem megszüntetését alátámasztó szakvélemény:** építészmérnök, településmérnök, statikus, műemlékvédelmi szakmérnök szakképzettséggel rendelkező személy által készített olyan szakvizsgálat, amely a védelem alatt álló épület, építmény vizsgálatát követően részletezi annak állapotát, esztétikai megjelenésében, szerkezetében végbement folyamatokat, és annak eredményét, mely alapján a védelem oka már nem áll fenn.

2. A helyi védelem alá helyezésnek és a helyi védelem megszűnésének szabályai

2.§ (1) A helyi védelem alá helyezési és annak megszüntetése iránti eljárást bármely természetes személy, jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet kezdeményezheti írásban.

(2) A helyi védelem alá helyezést kezdeményező javaslatnak tartalmaznia kell:

- a) a helyi védelemre javasolt építészeti örökség megnevezését, egyedi védelem esetén a címét és helyrajzi számát, területi védelem esetén a terület térképi lehatárolását a helyrajzi számok megjelölésével,
- b) a helyi védelem alá helyezés kezdeményezésének indokolását,
- c) a kezdeményező megnevezését, lakcímét vagy székhelyét, egyéb elérhetőségeit,
- d) a helyi védelemre javasolt építészeti örökséget bemutató értékvizsgálatot.

(3) A helyi védelem megszüntetését kezdeményező javaslatnak tartalmaznia kell:

- a) a helyi védett érték megnevezését, egyedi védelem esetén címét és helyrajzi számát, területi védelem esetén a terület lehatárolását a helyrajzi számok megjelölésével,
- b) a helyi védelem megszüntetésére irányuló kezdeményezés indokolását,
- c) a kezdeményező megnevezését, lakcímét vagy székhelyét, egyéb elérhetőségeit,
- d) a helyi védelem megszüntetését alátámasztó szakvéleményt.

Amennyiben a helyi védelem alá helyezést vagy annak megszüntetését kezdeményező javaslat nem tartalmazza a jelen rendeletben meghatározott kellékeket, a polgármester a kezdeményezőt 30 naptári napos határidővel hiánypótlásra hívja fel. Amennyiben a hiánypótlási felhívás eredménytelenül eltelik, a polgármester a javaslatot elutasíthatja vagy intézkedhet az értékvizsgálat kiegészítéséről, vagy önálló értékvizsgálat készítéséről.

3.§ (1) A helyi védelem alá helyezési vagy a helyi védelem megszüntetése iránti eljárásban érdekeltnek kell tekinteni:

- a) a javaslattal érintett földrészlet, ingatlan tulajdonosát,
- b) műalkotás esetén az alkotót vagy a szerzői jog jogosultját,
- c) a kezdeményezőt.

4.§ (1) A helyi védelem elrendelésével és a helyi védelem megszüntetésével kapcsolatos képviselő-testületi döntést megalapozó előterjesztés felelőse a települési főépítész.

(2) A helyi védelem alá helyezés vagy a helyi védelem megszüntetése iránti eljárás kezdeményezéséről, az értékvizsgálat vagy szakvélemény közzétételével egyidejűleg, az önkormányzat honlapján 15 napon belül tájékoztatást kell közzétenni, továbbá helyi egyedi védelemre irányuló kezdeményezés esetén írásban értesíteni kell az 3.§ (1) bekezdés szerinti érdekeltet.

(3) A kezdeményezéssel kapcsolatban az érdekelt az értesítés átvételét követő 15 napon belül írásban észrevételt tehetnek.

(4) A helyi védelem alá helyezésről vagy a helyi védelem megszüntetéséről a képviselő-testület:

- a) a helyi védelem alá helyezés elrendelését vagy megszüntetését megalapozó értékvizsgálat vagy szakvélemény és
- b) az 3.§ (1) bekezdésben meghatározott érdekelt észrevételeinek és
- c) a települési főépítész véleményének

figyelembe vételével dönt.

(5) A helyi védelem alá helyezéssel vagy a helyi védelem megszüntetésével kapcsolatos képviselő-testületi döntésről az önkormányzat honlapján a döntés napjától számított 15 napon belül tájékoztatást kell közzétenni, továbbá írásban értesíteni kell az 3. § (1) bekezdés szerinti érdekeltet.

(6) A helyi védelem alá helyezést és a helyi védelem megszüntetését elrendelő képviselő-testületi döntés hatályba lépésétől számított 15 napon belül a jegyző kezdeményezi az ingatlanügyi hatóságnál a védelem jogi jellegként való feljegyzését vagy a védelem ingatlan-nyilvántartásból való törlését.

(7) Ha egy helyi védelem alatt álló érték országos védelem alá kerül, annak közzétételével egyidejűleg a helyi védelem megszűnik és a jegyző kezdeményezi az ingatlanügyi hatóságnál a helyi védelem ingatlan-nyilvántartásból való törlését.

3. Az ideiglenes helyi védelem alá helyezés és az ideiglenes helyi védelem megszűnésének szabályai

- 5.§** (1) A képviselő-testület a helyi építészeti örökség helyi védelem alá helyezésének kezdeményezésével egyidejűleg, legfeljebb egy éves időtartamra, ideiglenes helyi védelmet rendelhet el.
- (2) Az ideiglenes helyi védelem alatt álló értékre a helyi védelem alatt álló értékekre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.
- (3) Az ideiglenes helyi védelem megszűnik az intézkedésben megjelölt időtartam elteltével vagy a helyi védelem alá helyezésről szóló döntés hatálybalépésével.
- (4) Amennyiben a helyi védelem alá helyezés előkészítése során megállapítást nyer, hogy a védetté nyilvánítás nem indokolt az ideiglenes helyi védelmet meg kell szüntetni.
- (5) Az ideiglenes helyi védelem elrendeléséről az 3. § (1) bekezdés szerinti érdekelteket értesíteni kell.

4. A helyi védett értékek megjelölése

- 6.§** (1) A helyi egyedi védelem alatt álló értéket - annak értékeit nem sértő módon, de a közterületről jól láthatóan - az e célra rendszerezített, egységes táblával kell megjelölni, legalább a következő felirattal: „Küngös Község helyi védett értéke”.
- (2) A helyi egyedi védelem tényét közlő tábla elkészítése, kihelyezése, karbantartása az önkormányzat feladata. A tábla kihelyezését az érintett ingatlan tulajdonosa tűrni köteles.
- (3) A helyi egyedi védelem tényét közlő feliraton kívül az önkormányzat elhelyezhet egyéb a védettséggel összefüggő tény, adatot is közlő táblát a védett értéken vagy annak környezetében, amelyet az érintett ingatlan tulajdonosa tűrni köteles.

5. A helyi védelem alatt álló értékek nyilvántartása

- 7.§** (1) A helyi védelem alá helyezett értékekről az önkormányzat nyilvántartást vezet.
- (2) A nyilvántartás kötelezően tartalmazza:
- a védett érték védelmi nyilvántartási számát,
  - a védelem típusát,
  - a védett érték helymeghatározásának adatait, területi védelem esetén a védett terület lehatárolását, és
  - helyi egyedi védelem esetén a védett érték funkcióját
  - a helyi védelem indokolását.
- (3) A nyilvántartás tartalmazhatja továbbá:
- a védett ingatlan helyszínrajzát,
  - a tulajdonos, kezelő nevét, címét,
  - az épület fotódokumentációját,
  - a védelem alapjául szolgáló értékvizsgálatot,
  - a védett érték felmérési terveit és állapotfelmérésének adatait,
  - minden egyéb adatot, amely a megőrzendő érték szempontjából a védelemmel összefüggésben a nyilvántartást vezető indokoltnak tart,
  - a védett értékhez kapcsolódó támogatásokat és
  - a helyreállítási javaslatot.

6. A helyi egyedi védelemmel kapcsolatos szabályok

8.§

- (1) A helyi egyedi védelem alatt álló érték karbantartása, állapotának megóvása a tulajdonos kötelezettsége.
- (2) A helyi egyedi védelem alatt álló érték megfelelő fenntartását és megőrzését megfelelő használattal kell biztosítani.
- (3) Helyi egyedi védelem alatt álló érték nem bontható el.

7. A településkép szempontjából meghatározó területek megállapítása

9.§ (1) Küngösön a településkép szempontjából meghatározó területeket (a továbbiakban: meghatározó terület vagy MT) a 1. melléklet tartalmazza, amelyek elnevezése az alábbi:

- a) A Településközpont területe
- b) a Falusias beépítésű lakóterületek területe,
- c) a Majorság- Bakonymajor területe

8. A településképi követelmények alkalmazásának szabályai

10.§ (1) Jelen rendelet alkalmazása során a helyi védett értékek esetében egyaránt figyelembe kell venni:

- a) a helyi értékekre vonatkozó településképi követelményeket és
  - b) a helyi védett érték elhelyezkedése szerinti meghatározó területre vonatkozó településképi követelményeket.
- (2) Amennyiben a helyi értékekre vonatkozó településképi követelmény és a helyi védett érték elhelyezkedése szerinti meghatározó területre vonatkozó településképi követelmény ellentétes, akkor a helyi védett értékre előírt településképi követelményt kell figyelembe venni.
- (3) Az általános településképi követelmények minden meghatározó területre egyaránt vonatkoznak, amennyiben az előírás másképp nem rendelkezik.

10. A településképi szempontból meghatározó területekre vonatkozó területi építészeti követelmények

11.§ Az MT-ken új épület elhelyezésekor az utcában kialakult általános előkert méretet kell alkalmazni.

11. A helyi védett értékekre vonatkozó egyedi építészeti követelmények

12.§ (1) A helyi védett épületen állagmegóvási munkák végzése, felújítás, helyreállítás, korszerűsítés, tetőtérbeépítés, bővítés során az eredeti épület anyaghasználatát, léptékét és formavilágát használó, vagy ahhoz illeszkedő építészeti megoldások alkalmazhatók.

- (2) Helyi védett épület helyreállítása, felújítása, korszerűsítése, átalakítása vagy bővítése során:
- a) az épület jellegzetes tömegét, tömegkapcsolatait eredeti formában és arányban kell fenntartani. Bővítés esetén e meglévő és új épülettömegek arányai, formái és anyaghasználatai illeszkedjenek egymáshoz;
  - b) az épület közterületről látható homlokzatán meg kell tartani, vagy szükség esetén az eredeti állapotnak megfelelően vissza kell állítani:
    - ba) a homlokzat felületképzését,
    - bb) a homlokzat díszítő elemeit,
    - bc) a nyílászárók keretezését, azok jellegzetes szerkezetét, az ablakok osztását,
    - bd) a tornácok, erkélyek kialakítását,
    - be) a lábazatot, a lábazati párkányt;
  - c) az alaprajzi elrendezés - különösen a fő tartószerkezetek, főfalak -, valamint a meghatározó építészeti részletek és szerkezetek megőrzendők;
- (3) Ha a helyi védett épület egy részét vagy részletét korábban az eredetitől eltérő megjelenésűvé alakították át, az építmény egészére vagy lehatárolható - az átalakított részt is magában foglaló - részegységére kiterjedő felújítás során azt
- a) az építés idején fennálló eredeti állapotnak megfelelően, vagy
  - b) ha az átalakított rész eredeti állapotára vonatkozó dokumentum nem lelhető fel és azt következtetésekkel sem lehet valószínűsíteni, a homlokzatot a megfelelően megmaradt eredeti elemeinek, vagy hasonló stílusú épülethomlokzatok, eredeti és analóg formaelemeinek alkalmazásával kell helyreállítani.
- (4) Helyi védett műtárgy felújítása során az eredeti anyaghasználatot és formai elemeket kell alkalmazni.

12. Az építmények anyag- és színhasználatára vonatkozó egyedi építészeti követelmények

13.§ (1) Fő rendeltetést tartalmazó épület és közterületről látható melléképület esetén tetőhéjalásként, épület burkolataként nem alkalmazható:

- a) a műanyag hullámlemez,

- b) a fémlemez fedés, kivéve a korcolt vagy lécezett fémlemez fedés vörösréz, horganylemez vagy antracit színű nemes fémlemez anyag használatával és a megjelenésében cserépfedés hatású felületkezelt lemez,
  - c) az egyéb fémlemez fedés bármilyen ipari jellegű, előregyártott fémlemezfedő rendszerből,
  - d) az alumínium trapézlemez a gazdasági területen kívül,
  - e) a bitumenes zsindegy, kivéve meglévő palatető cseréje esetén.
- (2) A tetőfedő anyagok közül csak a fekete, a szürke, az okker, a homokszín, az agyagszín, a tégl-, terrakotta vörös színűek és ezek árnyalatai, illetve természetes építőanyagok (természetes pala, nád, faszindely) használata esetén azok természetes színei alkalmazhatók.
- (3) Az épületek homlokzati falfelületének színezésénél a környezethez való illeszkedés érdekében csak az alábbi színek alkalmazhatók:
- a) fehér,
  - b) sárgával tört fehér,
  - c) szürkével tört fehér,
  - d) okker árnyalatai,
  - e) homok- és agyagszín,
  - f) pasztell színek a piros, lila és kék színek kivételével, valamint
  - g) természetes építőanyagok esetén azok természetes színei.
- (4) Faburkolat, faszerkezetek esetén a barna és zöld, kék szín és azok árnyalatai is alkalmazhatók.
- (5) A homlokzat felújításnak, homlokzatszínezésnek a közterületről látható épülethomlokzat egészére ki kell terjednie.
- (6) Csak azonos szín családba tartozó színek alkalmazhatók egy épületen.
- (7) Közterületek felől az épületek homlokzatait részlegesen színezéssel ellátni nem lehet, kivéve, ha az épület homlokzati struktúrája, tagozódása ezt lehetővé teszi.
- (8) Az Településközpont településrész meghatározó területen kerítés, támfal és egyéb műtárgyak esetén beton látható felületként nem jelenhet meg.
- (9) Az Településközpont településrész meghatározó területen építmény csak az alábbi, helyi hagyományokhoz alkalmazkodó anyagok használatával építhető:
- a) a szerkezetet illetően a hagyományos falazott szerkezet,
  - b) a tetőhéjazatot illetően égetett agyagcserép, betoncserép, természetes anyagú palafedés, azbesztmentes múpala fedés, sík fémlemez fedések,
  - c) a homlokzatképzés tekintetében a vakolt felület fehér, szürkével tört fehér vagy sárgával tört fehér színben, valamint az égetett vagy mészhomok tégl- és a terméskő anyaghasználatával, és
  - d) a kerítéseket illetően a terméskő, falazott vakolt szerkezet, fa, kovácsoltvas elemek, sövény, drótfonatos kerítés növényzettel befuttatva, oldalkerítésként illetve kapuzatként fémszerkezet.
- (10) A Falusias beépítésű és Bakonymajor lakóterület meghatározó területen építmény csak az alábbi, helyi hagyományokhoz alkalmazkodó anyagok használatával építhető:
- a) a szerkezetet illetően a hagyományos falazott- vagy beton-, vasbetonszerkezet, könnyűszerkezet külső vakolattal ellátva,
  - b) a tetőhéjazatot illetően az égetett agyagcserép, betoncserép, természetes anyagú palafedés, azbesztmentes múpala fedés, korcolt vagy lécezett sík fémlemez fedés vörösréz, horganylemez vagy antracit színű nemes fémlemez anyag használatával,
  - c) a homlokzatképzés tekintetében a vakolt felület, kisméretű tégl-, fa-, vagy kőburkolat, és
  - d) a kerítéseket illetően a terméskő, kisméretű tégl-, falazott vakolt szerkezet, fa, sövény, drótfonatos kerítés növényzettel befuttatva, kovácsoltvas, egyéb fémszerkezet.

9. Az építmények tömegformálására vonatkozó egyedi építészeti követelmények

14.§ (1) Az MT-ken 45°-nál meredekebb tetőhajlásszögű épület nem építhető.

(2) Az MT-ken kétszintes tetőterű épület nem létesíthető.

(3) Lapostetős főépület esetén kizárólag lapostetős vagy alacsony hajlásszögű tetővel épített melléképület létesíthető.

(4) Küngös Településközpont településrészen és a Bakonymajor meghatározó területen kizárólag magastetős épület helyezhető el, 37-42° tetőhajlásszöggel, az „Ósi” településrészen utcára merőleges tetőgerinccel, kontyolás nélkül vagy kotyolással. Alacsony hajlású vagy lapostető az épület bruttó alapterületének legfeljebb 20%-án, de legfeljebb 50m²-en létesíthető. Már kialakult szabadonálló vagy oldalhatáros beépítésű területen épülő új épület közterület felőli homlokzatmagassága igazodjon a szomszédos - az építési övezet előírásainak megfelelő - épület

magasságához, oly módon, hogy a két épület magasságának számtani középárányát legfeljebb 1,5 m-rel lépheti túl.

- (5) A Falusias területek meghatározó területen az épületek homlokzati felújítása, színezése, átalakítása, tetőzetének megváltoztatása csak egységes építészeti koncepció alapján lehetséges.
- (6) A Falusias területek meghatározó területen az egyes lakóépületeken azonos kell, hogy legyen
  - a) a lakások homlokzati nyílászáróinak anyaga, színe, és
  - b) a bejáratok, előtetők, erkélyek, korlátok és télikertek anyaga, karaktere.
- (7) A Falusias területek meghatározó területen részleges hőszigetelés is végezhető, amennyiben az legalább egy-egy teljes homlokzati felületre kiterjed.

10. Az építmények homlokzatkialakítására vonatkozó egyedi építészeti követelmények

- 15.§** (1) Az épületek utcafronti homlokzatán (beleértve a homlokzati tetőfelületet is), amennyiben az a közterület felől látható, szerelt égéstermék-elvezetőt, parabolaantennát, légkondicionáló berendezés kültéri egységét és kivezetését, valamint egyéb technikai berendezést - a riasztó kültéri egységét kivéve - elhelyezni nem lehet.
- (2) Napenergiát hasznosító berendezés (napkollektor, napelem) - tetőfelületre történő telepítésnél - magastető esetén - a tetősíktól legfeljebb 10°-kal térhet el.
  - (3) Az Településközpont településrész MT-n a hagyományos építészeti elemeket, homlokzati tagozatokat, díszeket meg kell őrizni.

11. A kerítés kialakítására vonatkozó egyedi építészeti követelmények

- 16.§** (1) Utcafronti kerítéseknek természetes anyaghasználatúnak kell lennie (különösen kő , fa , kovácsoltvas , kisméretű tömör téglá anyagú)
- (2) A kerítések magassága legfeljebb 1,6 m lehet.
  - (3) Az utcafronti kerítések felületének járdaszinttől mért 0,8m és 1,6m közötti sávját - a kerítés síkjára merőleges irányból nézve - legalább 25%-ban áttört és átlátható felületként kell kialakítani.
  - (4) A kerítés színének és anyaghasználatának az épülethez illeszkedőnek, megjelenésében ahhoz alkalmazkodónak kell lenni.

12. A cégtáblákra, cégérekre és egyéb grafikai elemekre vonatkozó egyedi építészeti követelmények

- 17.§** (1) Egy épületen vállalkozásonként 1 db cégtábla és 1db cégér helyezhető el.
- (2) A cégtábla és cégér mellett egyéb grafikai elem is elhelyezhető úgy, hogy ezek együttes mérete nem haladhatja meg a 2 m²-t.
  - (3) Cégtábla és egyéb grafikai elemek homlokzatonként
    - a) az elhelyezési magasság,
    - b) a betűmagasság, és
    - c) a színvilágtekintetében egymáshoz illeszkedően alakítandók ki.
  - (4) Az épület homlokzatain elhelyezett cégére, cégtáblák és egyéb grafikai elemek az elhelyezési magasság, a betűmagasság és a színvilág tekintetében egymáshoz illeszkedően alakítandók ki, figyelemmel az épület homlokzati architektúrájára.
  - (5) Új épület elhelyezésénél, meglévő épület átalakításánál, funkcióváltásánál, homlokzati felújításánál a cégtáblák, cégére és egyéb grafikai elemek elhelyezését a homlokzattal együtt kell kialakítani.
  - (6) Cégtábla, cégér, egyéb grafikai elem kialakításánál a kábeleket a falon belül, vagy takartan kell vezetni.
  - (7) Épületen, építményen és kerítésen fény,- illetve világítástechnikai eszközökkel cégtábla, cégér, egyéb grafikai elem csak vonalszerű, áttört kivitelben alakítható ki. Villogó, mozgó, UV fényt kibocsátó szerkezet nem helyezhető el. Előkertben, annak hiányában a közterület felőli 5 m-es sávban, valamint az oldalkertben világítástechnikai eszközökkel működő berendezés nem helyezhető el.
  - (8) A vállalkozások, üzletek cégtáblája, cégére az adott vállalkozás homlokzati felületén a homlokzat síkjával párhuzamosan, arra merőlegesen, vagy az utcai kerítésen helyezhetők el. A fal síkjára merőlegesen elhelyezett cégtábla, cégér a gyalogosok közlekedését nem veszélyeztetheti.

13. A reklámhordozókra vonatkozó településképi követelmények

- 18.§** (1) Információs vagy más célú berendezésnek minősül
- a) a közérdeket alapvetően szolgáló
    - aa) kerékpártároló,
    - ab) önkormányzati hirdetőtábla,
    - ac) hulladéktároló, hulladékgyűjtő,
  - b) a közérdeket a - hirdetőfelületének legalább egyharmadán közzétett - közérdekű információval szolgáló
    - aa) parkolót határoló korlát,
    - ab) megállító tábla,
    - ac) közterületi eligazodást segítő, tájékoztató tábla.
- (2) Reklámok, reklámhordozók kizárólag közterületen, utcabútor igénybevételével helyezhetők el - a buszmegállók kivételével.
- (3) A település szempontjából jelentős eseményről való tájékoztatás érdekében - az esemény előtt és annak időtartama alatt - időszakosan, de legfeljebb összesen 12 hétig molinó, plakát, egyéb hirdetés elhelyezhető.
- (4) Az épülethomlokzat részét képező kirakatportálok, nyílászárók üvegezésére kívülről, vagy belülről elhelyezett fóliadekoráció, hirdetés mérete nem haladhatja meg az adott portálfelület méretének 25%-át.
- (5) A település területén - a (2) bekezdésben foglaltak kivételével - az építési tevékenység idejének végzése alatt építési reklámháló kihelyezése megengedett, amennyiben az építésnapló-bejegyzés igazolja a tevékenység megkezdését.

14. Az egyes sajátos építmények, műtárgyak elhelyezésére vonatkozó településképi követelmények

- 19.§** (1) Nem helyezhető el új felszíni energiaellátási és elektronikus hírközlési sajátos építmény, műtárgy
- a) játszótereken,
  - b) temető területén,
- (2) Új energiaellátási és elektronikus hírközlési hálózat létesítésekor, illetve meglévő kiváltásakor földkábeles formában kell kialakítani
- a) közparkokban, közkertekben, játszótereken,
  - b) temető területén,
  - c) Településközpont településrész MT-n,
  - d) Falusias beépítésű lakóterület MT-n.
- (3) Új villamosenergia ingatlan-bekötést a (2) bekezdés szerinti területeken földalatti csatlakozással kell kiépíteni akkor is, ha a közhálózat oszlopsoron halad.
- (4) Önálló tartószerkezetre telepített antenna - a tartószerkezettel együtt - nem lehet magasabb, mint az építési övezetben, övezetben megengedett legnagyobb épületmagasság értékének kétszerese, de legfeljebb 20,0 méter a különböző területfelhasználású területeken.

15. A telken belüli zöldfelületek kialakításának módjára vonatkozó egyedi építészeti követelmények

- 20.§** (1) Belterületen új közterületek, utcák kialakításánál a fasorok telepítéséhez - az utca műszaki kialakítását figyelembe véve -fánként legalább 4,0 m²-nyi burkolatlan felület vagy legalább 1,5 m széles, az útburkolattal párhuzamos zöldsávot kell kialakítani és fenntartani.
- (2) A település közigazgatási területén nem ültethetők a 2. mellékletben szereplő növényfajok.
- (3) A kertek és közterületek növényzetének kiválasztásakor a 1. függelékben szereplő növényfajokat javasolt telepíteni.
- (4) Tervezett, új fasor létesítésekor egy-egy utcaszakaszon azonos fafaj ültetendő.
- (5) Egy-egy utcaszakasz átépítése során legalább az egyik oldalon - ha a műszaki feltételek engedik - a közlekedés biztonságának figyelembe vételével fasor telepítendő.

16. A kötelező szakmai konzultáció esetei

- 21.§** (1) Az építtető vagy megbízottja köteles szakmai konzultációt kérni, ha:
- a tervezett építési tevékenység a lakóépület egyszerű bejelentéséről szóló 155/2016. (VI.13.) Korm. rendelet hatálya alá tartozik,
  - a tervezett építési tevékenység helyi egyedi védelem alatt álló értéket érint,
  - ha az építési tevékenység helyi területi védelem alatt álló területen történik.
- (2) Egyéb esetekben, a településképi követelményekről szakmai konzultáció, ezen belül szakmai konzultáció kérhető.

17. A szakmai konzultáció szabályai

- 22.§** (1) A szakmai konzultáció az építtető vagy megbízottja által a települési főépítész felé benyújtott írásos kérelemre indul.
- (2) A szakmai konzultáció szóban történik.
- (3) A kérelemnek tartalmaznia kell legalább:
- a kérelmező nevét és elérhetőségét,
  - az érintett ingatlan pontos beazonosításához szükséges adatokat és
  - a településképet érintő tervezett tevékenység ismertetését.
- (4) Szakmai konzultáció az önkormányzat hivatalos helyiségében vagy kérésre, a települési főépítész döntése alapján a helyszínen is lefolytatható.
- (5) A szakmai konzultációról készült emlékeztetőről önkormányzati nyilvántartást kell vezetni.

18. A településképi véleményezési eljárás esetei

- 23.§** (1) Településképi véleményezési eljárást kell lefolytatni minden esetben építmény építésére, bővítésére és településképet érintő átalakítására irányuló építési, fennmaradási és összevont engedélyezési eljárást megelőzően,
- amelynél a településrendezési és építészeti-műszaki tervtanácsokról szóló kormányrendelet szerinti területi építészeti-műszaki tervtanácsnak nincs hatásköre, és
  - amennyiben összevont telepítési eljárást, ezen belül telepítési hatásvizsgálati szakaszt nem kezdeményezett az építtető.

19. A településképi véleményezési eljárás részletes szabályai

- 24.§** (1) A településképi véleményezési eljáráshoz kötött építési munkákra vonatkozó építészeti-műszaki tervdokumentációkkal kapcsolatban a településképi vélemény alapját a települési főépítész szakmai állásfoglalása képezi.
- (2) A polgármester a települési főépítész állásfoglalásának kikérésével jár el.
- 25.§** (1) A településképi véleményezési eljárást a kérelmező az önkormányzatnak papír alapon benyújtott kérelemmel kezdeményezheti, a külön jogszabály szerinti építészeti-műszaki tervdokumentációt is mellékelve.
- (2) Amennyiben a véleményezésre benyújtott építészeti-műszaki tervdokumentáció a szakmai konzultáción javasoltaktól eltérő megoldást tartalmaz, azt a településképi követelményeknek való megfelelésről szóló műszaki leírásban indokolni kell.
- (3) A főépítész csak hiánytalanul összeállított építészeti-műszaki tervdokumentációt véleményez.

20. A településképi véleményezés szempontjai

- 26.§** (1) A településképi véleményezési eljárás során vizsgálni kell, hogy az építészeti-műszaki tervdokumentáció:
- megfelel-e a településképi rendeletben foglalt kötelező előírásoknak,
  - ha volt, akkor figyelembe veszi-e az előzetes tájékoztatás, szakmai konzultáció során írásba foglalt javaslatokat, véleményt,
  - a b) pont szerinti javaslatoktól eltérő megoldás azokkal egyenértékű vagy kedvezőbb beépítést, és településképi megjelenést eredményez-e.
- (2) A telepítéssel kapcsolatban vizsgálni kell, hogy a beépítés módja:
- az (1) bekezdés a) pontjában foglaltakon túl megfelel-e a környezetbe illeszkedés követelményének,

- b) figyelembe veszi-e a terep adottságait és annak megfelelő épülettömeget alkalmaz,
  - c) nem jár-e a meglévő terep indokolatlan mértékű átalakításával,
  - d) megfelelően veszi-e figyelembe a kialakult vagy átalakuló környező beépítés adottságait, rendeltetésszerű használatának és fejlesztésének lehetőségeit,
  - e) figyelembe veszi-e a település egyéb területeiről való rálátási viszonyokat,
  - f) nem sérti-e egyéb vonatkozásokban a szomszédos ingatlanok tulajdonosainak, használóinak a jogos érdekeit,
  - g) több építési ütemben megvalósuló új beépítés, vagy meglévő építmények bővítése esetén
    - aa) biztosított lesz vagy marad-e az előírásoknak és az illeszkedési követelményeknek megfelelő további fejlesztés, bővítés megvalósíthatósága,
    - ab) a beépítés javasolt sorrendje megfelel-e a rendezett településképpel kapcsolatos követelményeknek.
- (3) A településképet befolyásoló tömegformálás szempontjából az alaprajzi elrendezéssel kapcsolatban vizsgálni kell, hogy
- a) a földszinti alaprajz - a tervezett rendeltetés és az azzal összefüggő használat sajátosságaiból eredően - nem korlátozza- vagy zavarja-e indokolatlan mértékben a szomszédos ingatlanok rendeltetésszerű használatát,
  - b) az alaprajzi megoldások nem eredményezik-e az épület tömegének vagy homlokzatainak településképi szempontból kedvezőtlen megjelenését.
- (4) Az épület homlokzatának és tetőzetének kialakításával kapcsolatban vizsgálni kell, hogy
- a) azok építészeti megoldásai megfelelően illeszkednek-e a kialakult vagy a településrendezési eszköz előírásai szerint átalakuló épített környezethez,
  - b) a homlokzatot tagolása, a nyílászárók kiosztása összhangban van-e az épület rendeltetésével és használatának sajátosságaival,
  - c) a terv javaslatot ad-e a rendeltetéssel összefüggő reklám- és információs berendezések elhelyezésére és kialakítására,
  - d) a terv településképi szempontból kedvező megoldást tartalmaz-e az épület gépészeti és egyéb berendezései, tartozékai elhelyezésére, továbbá hogy
  - e) a tetőzet kialakítása - különösen hajlásszöge és esetleges tetőfelépítményei - megfelelően illeszkednek-e a domináns környezet adottságaihoz.
- (5) A határoló közterülettel való kapcsolatot illetően vizsgálni kell, hogy
- a) a közterülethez közvetlenül kapcsolódó szint alaprajzi kialakítása és ebből eredő használata
    - aa) megfelelően veszi-e figyelembe a közterület adottságait és esetleges berendezéseit, műtárgyait, valamint növényzetét, és ebből eredően
    - ab) a terv megfelelő javaslatokat ad-e az esetleg szükségessé váló - a közterületet érintő - beavatkozásokra,
  - b) a közterület fölé benyúló építményrészek, szerkezetek és berendezések milyen módon befolyásolják a közterület használatát, különös tekintettel a meglévő, illetve telepítendő fákra, fasorokra.
- (6) Az (1)-(5) bekezdésben szereplő szempontokat a főépítési minősítés során is figyelembe kell venni.

21. A településképi bejelentési eljárás esetei

27.§(1) Településképi bejelentési eljárást (a továbbiakban: bejelentési eljárás) kell lefolytatni minden közterületről, közforgalom által használt területről vagy közforgalom céljára átadott magánterületről látható, építésügyi hatósági engedélyhez nem kötött építési tevékenység megkezdése előtt, az alábbi esetekben:

- a) Műemléki környezetben elhelyezkedő, a telek közterületi határához legközelebb, de legfeljebb 10 méterre álló, építési engedéllyel építhető építmény homlokzatának megváltoztatása esetében, ha az építési tevékenységgel az építmény tartószerkezeti rendszerét vagy tartószerkezeti elemeit nem kell megváltoztatni, átalakítani, elbontani, kicserélni, megerősíteni vagy változatlan formában újjáépíteni;
- b) Helyi egyedi védelem alatt álló épület homlokzatának megváltoztatása esetében, ha az építési tevékenységgel az építmény tartószerkezeti rendszerét vagy tartószerkezeti elemeit nem kell megváltoztatni, átalakítani, elbontani, kicserélni, megerősíteni vagy változatlan formában újjáépíteni;
- c) Meglévő építmény homlokzati nyílászárójának - áthidalóját nem érintő, de méretét, anyaghasználatát, tekintve a meglévőtől eltérő - cseréje, valamint a homlokzat felületképzésének megváltoztatása esetén;

- d) Új, önálló, homlokzati falhoz rögzített vagy szabadon álló égéstermék-elvezető kémény építése esetén, melynek magassága a 6,0 m-t nem haladja meg;
  - e) Meglévő épület homlokzatához illesztett előtető, védőtető, ernyőszerkezet építése, meglévő felújítása, helyreállítása, átalakítása, korszerűsítése, bővítése, megváltoztatása esetén;
  - f) Szellőző-, illetve klíma-berendezés, áru- és pénzautomata létesítése esetén, ha ahhoz nem kell az építmény tartószerkezeti rendszerét vagy tartószerkezeti elemeit megváltoztatni, átalakítani, elbontani, kicserélni, megerősíteni vagy újjáépíteni;
  - g) Építménynek minősülő szelektív és háztartási célú hulladékgyűjtő, tároló elhelyezése esetén;
  - h) nettó 20,0 m² alapterületet az építési tevékenységet követően sem meghaladó méretű kereskedelmi, szolgáltató, illetve vendéglátó rendeltetésű épület építése, bővítése esetén;
  - i) nettó 50 m³ térfogatot és 3,0 m gerincmagasságot az építési tevékenységet követően sem meghaladó méretű, nem emberi tartózkodásra szolgáló építmény építése, bővítése esetén;
  - j) a 6,0 m vagy annál kisebb magasságú, illetve a 60 m³ vagy annál kisebb térfogatú ömlesztettanyag-tároló, nem veszélyes folyadékok tárolója, nem veszélyes anyagot tartalmazó, nyomástartó edénynek nem minősülő, föld feletti tartály, tároló elhelyezéséhez szükséges építmény építése, meglévő építmény bővítése esetén;
  - k) Közterületi kerítés, valamint kerti építmény építése, meglévő átalakítása, bővítése esetén; építése esetén.
- (2) Településképi bejelentési eljárást kell lefolytatni meglévő építmények rendeltetésének - részleges vagy teljes - megváltoztatása esetén, amennyiben az új rendeltetés szerinti területhasználat
- a) telepengedélyezési eljárás lefolytatását teszi szükségessé vagy
  - b) a korábbi rendeltetéshez képest
    - ba) környezetvédelmi (elsősorban zaj- és légszennyezési) szempontból kedvezőtlenebb helyzetet teremthet, vagy
    - bb) jelentősen megváltoztatja az ingatlanon belüli gépkocsiforgalmat, vagy
    - bc) a jogszabályi előírásoknak megfelelően többlet parkolóhely vagy rakodóhely kialakítását teszi szükségessé, vagy
  - c) érinti a közterület kialakítását, a közterületen lévő berendezéseket vagy növényzetet, vagy
  - d) érinti a kapcsolódó közterület közúti, gyalogos vagy kerékpáros forgalmát, veszélyeztetheti azok biztonságát.
- (3) Településképi bejelentési eljárást kell lefolytatni bármilyen reklám és reklámhordozó elhelyezése esetén.

22. A településképi bejelentési eljárás részletes szabályai

28.§ (1) A településképi bejelentési eljáráshoz kötött tevékenységekre vonatkozó építészeti-műszaki tervekkel kapcsolatos hatósági határozat alapját a települési főépítész szakmai állásfoglalása képezi.

(2) A településképi bejelentési eljárás az építető vagy megbízottja (a továbbiakban: bejelentő) által a polgármesterhez benyújtott bejelentésre indul. A bejelentést papír alapon kell benyújtani a külön jogszabály szerinti tartalommal. Az építészeti-műszaki tervdokumentáció digitális adathordozón is benyújtható. A digitális adathordozón benyújtott építészeti-műszaki tervdokumentáció pdf vagy jpeg file formátumú lehet.

(3) A főépítész csak hiánytalanul összeállított építészeti-műszaki tervdokumentációt véleményez.

29.§ (1) A településképi bejelentési eljárás lefolytatása és az építészeti-műszaki tervdokumentáció értékelése során a településképi esztétikusan megjelenő, településképet nem zavaró, az épített és természeti környezethez illeszkedő, és annak előnyösebb megjelenését segítő megoldási szempontokat kell érvényesíteni.

(2) A telepítéssel kapcsolatos részletes vizsgálati szempontok:

- a) a tervezett megoldás léptékében, arányaiban megfelelően illeszkedik-e a kialakult településszerkezetbe,
- b) a tervezett megoldás nem zavarja-e a környezetében levő épületek, építmények, utcák, terek, használhatóságát.

(3) A helyi előírásoknak való megfeleléssel kapcsolatos részletes vizsgálati szempontok:

- a) a tervezett megoldás megfelel-e jelen rendelet előírásainak,

- b) a reklám, vagy hirdető-berendezés mérete, nagysága, anyaga, kialakítása megfelel-e a reklámok, reklámberendezések, hirdetémények és hirdető-berendezések településen belüli, településképhez igazodó esztétikus elhelyezés követelményeinek.
- (4) Az alaprajzi elrendezéssel, homlokzatképzéssel, tömegalakítással, anyaghasználattal, színezéssel, településképi megjelenéssel kapcsolatos részletes vizsgálati szempontok:
- a) a tervezett megoldás harmonikusan illeszkedik-e a környezetébe, figyelembe veszi-e a környező beépítés sajátosságait,
  - b) a tervezett megoldás kielégíti-e, a helyi építészeti értékek védelmével kapcsolatos építészeti esztétikai elvárásokat,
  - c) a tervezett megoldás megjelenésével, színezésével, méreteivel nem okoz-e esztétikai és látványbeli zavart a helyi védett értékek vonatkozásában, valamint a település kiemelt jelentőségű közterületei felőli látványban.
- 30.§** (1) A településképi bejelentéshez kötött tevékenység a bejelentés alapján, a tudomásul vételt tartalmazó hatósági határozat birtokában, az abban foglalt esetleges kikötések figyelembevételével, vagy hatósági határozat hiányában a bejelentéstől számított 16. napon - megkezdhető, ha ahhoz más hatósági engedély nem szükséges.

23. A településképi kötelezési eljárás

- 31.§** (1) A településképi követelményekre vonatkozó előírások megszegése esetén a polgármester településképi kötelezést folytat le.
- (2) A kötelezési eljárás hivatalból vagy kérelemre folytatható le.
- (3) Kérelemre folytatott településképi kötelezési a polgármesternek benyújtott kérelemmel kezdeményezhető. A kérelemnek legalább az alábbiakat kell tartalmaznia:
- a) a kérelmező nevét, címét, elérhetőségét,
  - b) a kezdeményezett településképi kötelezési eljárás indoklását.
- (4) A kötelezési eljárás során a közigazgatási és hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

24. A településképi bírság

- 32.§** (1) Az önkormányzat képviselő-testülete a településképi védelméről szóló törvényben meghatározott önkormányzati hatósági döntéssel településképi kötelezésre kötelezettel szemben, a kötelezés megszegése, vagy végre nem hajtása esetén 1 000 000 forintig terjedő települési bírságot szab ki. Az eljárás során a közigazgatási és hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.
- (2) A településképi bírságot az önkormányzat ..... számú számlájára kell megfizetni.
- (3) A településképi bírság az önkormányzat környezetvédelmi alapjának bevételeit képezi.
- (4) Az önkormányzat képviselő-testülete az (1) bekezdésbe foglalt hatáskörét a polgármesterre ruházza át.

25. Hatályba léptető rendelkezések

- 33.§** (1) Jelen rendelet 2018. január 1. napján lép hatályba.

1. melléklet a .../2017. (...) önkormányzati rendelethez

Területi lehatárolások:

1. Településközpont településrész területe
2. Falusias beépítésű lakóterületek területe
3. Majorság- Bakonymajor területe

2. melléklet a .../2017. (...) önkormányzati rendelethez

Agresszíven gyomosító, invazív, nem telepíthető növények listája

magyar elnevezés	tudományos (latin) elnevezés	magyar elnevezés	tudományos (latin) elnevezés
fehér akác	<i>Robinia pseudoacacia</i>	gyalogakác	<i>Amorpha fruticosa</i>
bálványfa	<i>Ailantus altissima</i>	kisvirágú nebáncsvirág	<i>Impatiens parviflora</i>
fehér eper	<i>Morus alba</i>	bíbor nebáncsvirág	<i>Impatiens glandiflora</i>
ezüstfa	<i>Eleagnus angustifolia</i>	japán keserűfű-fajok	<i>Fallopia spp.</i>
zöld juhar	<i>Acer negundo</i>	magas aranyvessző	<i>Solidago gigantea</i>
amerikai kőris	<i>Fraxinus pennsylvanica</i>	kanadai aranyvessző	<i>Solidago canadensis</i>
kései meggy	<i>Prunus serotina</i>	selyemkóró	<i>Asclepias syriaca</i>
kanadai nyár	<i>Populus x canadensis</i>	ürümlevelű parlagfű	<i>Ambrosia artemisiiflora</i>
nyugati ostorfa	<i>Celtis occidentalis</i>	arany ribiszke	<i>Ribes aureum</i>
adventív szőlőfajok	<i>Vitis-hibridek</i>	perzsa medvetalp	<i>Heracleum persicum</i>
vadszőlőfajok	<i>Parthenocissus spp.</i>	kaukázusi medvetalp	<i>Heracleum mantegazzianum</i>
süntök	<i>Echinocystis lobata</i>	Sosnowsky-medvetalp	<i>Heracleum sosnowskyi</i>
észak-amerikai őszirózsák	<i>Aster novi-belgii</i>	hévizi gázló	<i>Hidrocortyle ranunculoides</i>

olasz szerbtövis	<i>Xanthium strumarium</i> <i>subsp. italicum</i>	fodros átokhínár	<i>Lagarosiphon major</i>
amerikai karmazsinbogyó	<i>Pytholacca esculenta</i>	nagyvirágú tóalma	<i>Ludwigia grandiflora</i>
japán komló	<i>Humulus japonicus</i>	sárgavirágú tóalma	<i>Ludwigia peploides</i>
átoktüske	<i>Cenchrus incertus</i>	sárga lápbuzogány	<i>Lysichiton americanus</i>
tündérhínár	<i>Cambomba caroliniana</i>	közönséges süllőhínár	<i>Myriophyllum aquaticum</i>
kanadai átokhínár	<i>Elodea canadensis</i>	felemáslevelű süllőhínár	<i>Myriophyllum heterophyllum</i>
aprólevelű átokhínár/vékonylevelű átokhínár	<i>Elodea nuttallii</i>	keseű hamisüröm	<i>Parthenium hysterophorus</i>
moszatpáfrányok	<i>Azolla mexicana</i> , <i>Azolla filicuoides</i>	ördögfarok keseűfű	<i>Persicaria perfoliata</i>
borfa, tengerparti seprúcserje	<i>Baccharis hamifolia</i>	kuzdu nyílgyökér	<i>Pueraria montana</i>
kaliforniai tündérhínár	<i>Cambomba caroliniana</i>	aligátorfű	<i>Althernanthera philoxeroides</i>
vízijácint	<i>Eichhornia crassipes</i>	óriás rebarbara	<i>Gunnera tinctoria</i>
	<i>Microstegium vimineum</i>	tollborzfű	<i>Pennisetum setaceum</i>

1. függelék - Paloznak területén javasolt növények

A lakóterület kertje:

- Gyepterületek:

francia perje (*Arrhenatherum elatius*), karcsú fényperje (*Koeleria cristata*), prémes gyöngyperje (*Melica ciliate*), sziklai csenkesz (*Festuca pseudodalmatica*), kései perje (*Cleistogenes serotina*), vékony csenkesz (*Festuca valesiaca*)

- A fű felületét apró növésű lágyszárúak díszíthetik:

százszorszép (*Bellis perennis*), vajszínű ördög szem (*Scabiosa oroleuca*), kakukkfű (*Thymus* sp), veronika fajok (*Veronica* sp), hasznos földitömjén (*Pimpinella saxifraga*), fehér here (*Trifolium repens*)

- A gyepek széleinél, vagy kevésbé taposott foltokban a környék szép vadvirágai telepíthetők: hóvirág (*Galanthus nivalis*), széles levelű salamonpecsét (*Polygonatum latifolium*), illatos ibolya (*Viola odorata*), gyöngyvirág (*Convallaria majalis*), télizöld meténg (*Vinca minor*)

- Alacsony növésű szegélyvirágok:

pocsinrózsa (*Portulaca grandiflora*), petúnia (*Petunia hybrida*) árvácska (*Viola wittrockiana*), körömvirág (*Calendula officinalis*) jácintok (*Hyacinthus* sp), lila sáfrány (*Crocus vernus*), fehér nárcisz (*Narcissus poeticus*), arany sáfrány (*Crocus aureus*), csupros nárcisz (*N. pseudonarcissus*), kék nőszirm (*Iris germanica*), tazetta nárcisz (*N. tazetta*), pompás nárcisz (*N. incomparabilis*), törökszegfű (*Dianthus barbatus*). törpe bársonyvirág (*Tagetes patula*), kerti szegfű (*Dianthus caryophyllus*), búzavirág (*Centaurea cyanus*), lenvirágú habszegfű (*D. plutaris*), szikla-bőrlevél (*Bergenia crassifolia*)

- Magasabb kerti virágok:

nefelejcs (*Myosotis silvestris*), tornyos harangvirág (*Campanula pyramidalis*), őszi rózsza fajok (*Aster* sp), ezüstös pipitér (*Anthemis biebersteiniaia*), kerti margaréta (*Chrysanthemum maximum*), estike (*Hesperis matronalis*), mezei margaréta (*C. leucanthemum*), erdei szellőrózsa (*Anemone sylvestris*), kerti szarkaláb (*Consolida ajacis*), fehér liliom (*Lilium candidum*), japán árnyliliom (*Hosta lancifolia*), tűzliliom (*Lilium bulbiferum*), pálma liliom (*Yucca filamentosa*), tulipánfélék (*Tulipa* sp.), bugás lángvirág (*Phlox paniculata*), orosz lányszáj (*Antirrhinum majus*), kerti fátyolvirág (*Gypsophila elegans*), báránnyarok (*Amaranthus hypochondriacus*)

- Kerti díszként is használható fűszer- és gyógynövények:

üröm fajok (*Artemisia* sp.), izsóp (*Hypossus officinalis*), levendula (*Lavandula angustifolia*), rozmarin (*Rosmarinus officinalis*), kerti ruta (*Ruta graveolens*), orvosi zsálya (*Salvia officinalis*), kakukkfű fajok (*Thymus serpyllum*, *T. sp.*), bazsalikom (*Ocimum basilicum*)

- Kerítést kísérő díszcserjék

kerti madárbirs (*Cotoneaster horizontalis*), tűztövis (*Pyracantha coccinea*), egybibés galagonya (*Craetegus monogyna*), szederfajták (*Rubus* sp.), nyári orgona (*Buddleia davidii*), közönséges orgona (*Syringa vulgaris*), mályva (*Hibiscus siriacus*)

- Felkúszó és lecsüngő növényzet (támfalra, kerítéshez, kőfal elé)

trombita folyondár (*Campsis radicans*), sarkantyúka (*Tropaeolum majus*), tatár lonc (*Lonicera tatarica*), magyar lonc (*Lonicera tellmaniana*), borostyán (*Hedera helix*), kék hajnalka (*Ipomoea tricolor*), ligeti szőlő (*Vitis silvestris*), bíboros hajnalka (*I. purpurea*)

- Kőfalakat, támfalakat élénkítő növényzet (a kúszónövényekkel együtt alkalmazva)

sziklai ternye (*Alyssum saxatile*), fehér varjúháj (*Sedum album*), rózsás kövirózsa (*Sempervivum marmoratum*), borsos varjúháj (*Sedum acre*)

- A lakótelkek fái:

A régi falusi kertekben jellemzőek a haszonnövények voltak, főleg a kevés permetezést igénylő

gyümölcsfák. Más fákat csak megtúrtek nem vágta ki -, ha kivételesen szép volt. pl. kislevelű hárs (*Tilia cordata*), berkenye (*Sorbus sp.*), vadkörte (*Pyrus pyraster*), tölgy (*Quercus sp.*)

- Javasolt gyümölcsfák és cserjék

dió (*Juglans regia*), kajsziarack (*Prunus armeniaca*), őszibarack (*Prunus persica*), mandula (*Prunus dulcis*), szilva (*Prunus domestica*), meggy (*Prunus cerasus*), cseresznye (*Cerasus sp.*), alma (*Malus domestica*), körte (*Pyrus communis*), eperfa (*Morus alba*), szőlő (*Vitis vinifera*), füge (*Ficus carica*) málna (*Rubus ideaus*), piros ribizli (*Ribes spicatum*), egres (*Ribes uva-crispa*), mogyoró (*Corylus avellana*)

díztökök (*Cucurbita pepo*), a kúszó bab (*Phaseolus sp.*), napraforgó (*Helianthus annuus*) mértéktartó alkalmazása.

Közterületek, parkok növényzete:

- Fák a településközpontban, a templom körül es a jelentősebb középületeknél

kislevelű hárs (*Tilia cordata*), vadgesztenye vagy bokrétafa (*A.esculus hippocastarium*), molyhos tölgy (*Quercus pubescens*), kocsánytalan tölgy (*Quercus oetrae*)

- További honos fafajok

mezei juhar (*Acer campestre*), mezei szil (*Ulmus minor*), magas kőris (*Fraxinus excelsior*), virágos v. manna-kőris (*Fraxinus omus*), madárberkenye (*Sorbus aucuparia*) Színezheti az összetételt egy-egy rezgő nyár (*Populus tremula*), nyír (*Betula pendula*), eperfa (*Morus alba*).

- Cserjék

madárbirs (*Cotoneaster sp.*), cserszömörce (*Cotinus coggygria*), egybibes galagonya (*Crataegus rnonogyna*), kecskerágó (*Euonymus sp.*), veresgyűrű som (*Cornus sanguinea*), kökény (*Prunus spionosa*)

- Díszcserjék

közönséges fagyal (*Ligustrum vulgare*), mogyoró (*Corylus avellana*), orgona (*Syringa vulgaris*), A lakóterületeknél felsorolt gyümölcsfák, cserjék, kúszónövények is alkalmazhatók a hely függvényében.

